

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА. ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2026-94-100-105>**Вітвіцький Сергій Сергійович,**

доктор юридичних наук, професор,

заслужений юрист України,

ректор

*(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4884-1883>

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПІДСЛІДНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Наукову статтю присвячено дослідженню поняття та сутності підслідності у кримінальному провадженні. Відзначено, що від якості правових норм, які регламентують підслідність у кримінальному провадженні залежить оптимальний розподіл навантаження між слідчими підрозділами відповідних органів, ефективність кримінального провадження, забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження. Акцентовано, що порушення правил підслідності прокурором, тобто визначення суб'єкта розслідування всупереч вимогам закону, не завжди буде свідчить про неефективність розслідування.

Ключові слова: підслідність, орган досудового розслідування, слідчий підрозділ, досудове розслідування, прокурор.

Постановка проблеми. Чинний кримінальний процесуальний закон не розкриває поняття підслідності у кримінальному провадженні. Разом з тим, у доктрині кримінального процесу існують розбіжності щодо розуміння поняття та сутності підслідності.

Від якості правових норм, які регламентують підслідність у кримінальному провадженні залежить оптимальний розподіл навантаження між слідчими підрозділами відповідних органів, ефективність кримінального провадження, забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні аспекти підслідності у кримінальному провадженні були предметом наукових праць таких вчених: М. С. Городецька, М. В. Григорчук, І. В. Грицюк, В. Г. Дрозд, І. О. Крицька, Л. М. Лобойко, А. А. Омаров, А. А. Патик, М. А. Погорецький, О. Ю. Татаров, В. М. Юрчишин та інших. Станом на зараз, у науці кримінального процесу залишаються дискусійними питання з'ясування сутності поняття підслідності, нормативне регулювання прокурорської діяльності при вирішенні питання підслідності, запровадження судового контролю за визначенням підслідності.

Метою даної статті є аналіз чинного кримінального процесуального законодавства та теоретичних положень щодо сутності поняття та проблемних аспектів підслідності у кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу. Підслідність є одним з інститутів кримінального процесу завдання якого можна зазначити як здійснення рівномірного розподілу кримінальних проваджень відповідно до компетенції.

Вірне вирішення підслідності гарантує повне, всебічне, об'єктивне і швидке розслідування злочинів, запобігання тяганини з передачею кримінальних справ від одного органу досудового розслідування іншому. Інститут підслідності є одним із засобів забезпечення законності в кримінальному судочинстві [1, с. 89].

Відповідно до ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [2]. З огляду на спеціально-дозвільний тип правового регулювання діяльності органів досудового розслідування, останні у своїй діяльності мають керуватись виключно положеннями кримінального процесуального закону, а отже з питань визначення підслідності органи досудового розслідування мають керуватись у практичній діяльності положеннями ст.ст. 216, 218 КПК України.

Порядок визначення підслідності кримінального провадження встановлюється КПК України. Перший варіант – умовно «автоматичне» визначення підслідності, коли відповідно до ст. 216 КПК місце й обставини вчинення кримінального правопорушення та юрисдикція органу досудового розслідування, який розпочав кримінальне провадження, співпадають. Другий варіант визначення підслідності – на підставі рішення прокурора, який залучається для вирішення зазначених питань лише в тому разі, якщо неможливо встановити підслідність або якщо існують спори про підслідність [3, с. 136].

Думки дослідників щодо визначення поняття «підслідність» децю різняться. Вважаємо за доцільне

навести приклади визначення поняття підслідності окремими вченими та викласти власне бачення щодо цього поняття. В своїй переважній більшості, дослідники відзначають, що підслідність є ознакою кримінального провадження відповідно до якої встановлюється конкретний слідчий підрозділ, компетентний на здійснення досудового кримінального провадження. Так, М. А. Погорельський, В. О. Гринюк вказують, що підслідність визначається як сукупність встановлених законом ознак кримінального провадження, залежно від яких законодавець відносить його до компетенції того чи іншого органу досудового розслідування [4, с. 62]. М. В. Григорчук, К. Т. Мулик під поняттям «підслідність» мають на увазі сукупність визначених законом правових ознак кримінального провадження, які визначають, який слідчий підрозділ здійснює досудове розслідування. Належними підставами для розслідування кримінальної справи є дотримання правильного розподілу у справах за підслідністю між тим чи іншим органом та їх підрозділами [5, с. 186].

Також у науці є теза, що підслідність – це якісна ознака процесу досудового розслідування, закріплена у кримінальному процесуальному законодавстві, за якою визначається конкретний слідчий підрозділ, компетентний здійснювати дізнання та досудове слідство за кримінальними правопорушеннями. У теорії кримінального процесу виокремлюють п'ять видів підслідності: предметну, альтернативну, персональну, територіальну та за зв'язком справ [6, с. 535].

В. М. Тертишник зазначає, що підслідність це сукупність визначених законом ознак кримінальних справ, відповідно до яких встановлюється конкретний слідчий орган, компетентний проваджувати досудове слідство [7, с. 328].

Окремі дослідники (Ю. І. Кицан, С. О. Січко) сприймають підслідність як складову частину компетенції органів досудового розслідування, юридичним засобом окреслення предмету відання відповідного органу [8, с. 5; 9, с. 33].

А. А. Омаров розуміє підслідність як сукупність правил, дотримання яких дозволяє встановити орган, що має здійснювати досудове розслідування кримінального правопорушення [10, с. 4–5].

В. Г. Дрозд вказує, що підслідність у кримінальному провадженні є самостійним інститутом кримінального процесуального права, змістом якого є сукупність норм, що регламентують відносини при визначенні компетенції конкретного органу, уповноваженого на здійснення досудового розслідування, з метою виконання завдань кримінального провадження [11, с. 138].

Погоджуючись в більшості з тезою В. Г. Дрозд вважаємо, що підслідність у кримінальному провадженні слід вважати самостійним інститутом, який визначає ознаки кримінального провадження, на підставі яких здійснюється розподіл кримінальних проваджень відповідно до предмету відання органів досудового розслідування.

В рамках даного дослідження вважаємо за необхідне приділити увагу поглядам дослідників на мету і значення підслідності у кримінальному провадженні.

М. В. Григорчук, К. Т. Мулик вважають, що інститут підслідності виступає основою управління органами, їх головна мета – управління та основна задача – досягнення визначеного законом компетентного розподілу кримінальних проваджень [5, с. 189].

Н. А. Макаренко, І. О. Крицька завданням і метою існування інституту підслідності називають забезпечення права особи на об'єктивне й неупереджене

розслідування, тому чітка регламентація підслідності на рівні КПК України є важливою гарантією не лише дотримання прав і свобод людини під час кримінального провадження, але й допустимості фактичних даних, отриманих під час проведення розслідування [3, с. 137].

Автори навчального посібника «Кримінальний процес України: досудове розслідування» підкреслюють, що кримінальний процесуальний інститут підслідності має істотне організаційно-правове значення. Він дозволяє розподілити всі кримінальні провадження між органами дізнання і досудового слідства відповідно до їх спеціалізації та за територіальною приналежністю; виключає необґрунтовані процесуальні суперечки між правоохоронними органами; сприяє визначенню штатної чисельності кожного з них і т.д. [12, с. 17].

А. А. Омаров безпосереднім завданням інституту підслідності вважає забезпечення оптимального (з позиції результативності) розподілу кримінальних проваджень між органами, що здійснюють досудове розслідування. Це найбільш наближена і, так би мовити, «технічна» мета цього інституту. Стратегічна ж його мета полягає в забезпеченні права особи на об'єктивне й неупереджене розслідування, і як результат – гарантування передбаченого Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод права особи на справедливий суд [10, с. 11]. Подібну позицію займає А. А. Патик вказуючи, що головним завданням підслідності є недопущення дубляжу, тобто виконання однієї і тієї ж роботи двома й більше суб'єктами [13, с. 156]. Схожу думку з даного питання мають І. В. Грицюк, О. С. Лаба зазначаючи, що основним завданням інституту підслідності є забезпечення оптимального розподілу кримінальних проваджень між органами, що здійснюють досудове розслідування [14, с. 198].

З огляду на вищевказані погляди дослідників на визначення мети і завдань підслідності у кримінальному провадженні слід підсумувати, що загальним завданням підслідності є забезпечення права особи на ефективне розслідування та, як наслідок, забезпечення права особи на справедливий суд. Метою інституту підслідності у кримінальному провадженні можна охарактеризувати як здійснення розподілу кримінальних справ за чітко визначеними критеріями; уникнення суперечок між органами слідства щодо розподілу кримінальних справ тощо. Якість нормативного регулювання інституту підслідності є гарантією належного дотримання прав, свобод і забезпечення законних інтересів учасників кримінального провадження.

В. М. Юрчишин вказує, що на практиці, не завжди на початку досудового розслідування можна чітко встановити правильну підслідність. Існують випадки, коли встановити місце вчинення кримінального правопорушення одразу неможливо. Крім того, далеко не завжди самі заявники розуміють, в який орган досудового розслідування треба подавати заяву про вчинення кримінального правопорушення. Саме тому законодавець зобов'язує всіх уповноважених осіб приймати заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення, навіть, якщо особа звернулася не до того органу [15, с. 182]. Дійсно, адже відповідно до положень ч. 1 ст. 214 КПК України слідчий, дізнавач, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості

до Єдиного реєстру досудових розслідувань і розпочати розслідування [16].

Відповідно до ч. 2 ст. 218 КПК України якщо слідчому із заяви, повідомлення або інших джерел стало відомо про обставини, які можуть свідчити про кримінальне правопорушення, розслідування якого не віднесене до його компетенції, він зобов'язаний протягом п'яти днів з дня встановлення таких обставин письмово повідомити про них прокурора та проводити розслідування доти, доки прокурор не визначить іншу підслідність [16]. Дане правило встановлено з метою уникнення затягування досудового розслідування. У такому разі слідчий повинен повідомити прокурора про початок досудового розслідування, а прокурор, ознайомившись зі змістом повідомлення та виявивши факт розслідування слідчим кримінального правопорушення, яке не віднесено до його підслідності, – винести постанову про визначення підслідності. Якщо місце вчинення кримінального правопорушення невідоме, то обов'язок визначення місця проведення досудового розслідування покладається на прокурора [11, с. 144–145].

Правомірність поділу справ між органами досудового розслідування залежить, насамперед, від його правильної правової кваліфікації. Контрольна функція у цьому процесі відведена прокурору, який забезпечує процесуальний контроль за ходом досудового розслідування, та надає вказівки слідчим (дознавачам) для прийняття відповідних рішень за матеріалами, що містяться у них у провадженні [5, с. 189].

Законодавець відводить ключову роль саме прокурору при вирішенні питань про підслідність. Прокурор, по суті, залучається для вирішення зазначених питань лише в тому випадку, якщо неможливо встановити територіальну підслідність або якщо існують спори про підслідність [15, с. 184].

Слід зауважити, що на наше переконання, порушення правил підслідності прокурором, тобто визначення суб'єкта розслідування всупереч вимогам закону, не завжди буде свідчить про неефективність розслідування. Допускаємо, що окремих випадках, здійснення розслідування слідчим підрозділом за вказівкою прокурора (всупереч вимозі закону) може бути більш ефективним і оптимальним (тобто з найменшою затратою процесуальних ресурсів).

Одним з проблемних питань у контексті неправильного визначення підслідності у кримінальному провадженні є питання щодо допустимості доказів, отриманих, так би мовити, неналежним суб'єктом.

М. А. Погорецький, В. О. Гринюк пишуть, що у кримінальному провадженні питання щодо визначення підслідності виникає, як правило, під час проведення досудового розслідування на різних його етапах. Також воно може виникнути й на судових стадіях процесу при вирішенні питання про допустимість доказів, які отримані під час проведення досудового розслідування з порушенням правил підслідності [4, с. 63].

А. А. Омаров відзначає, що порушення правил підслідності кримінальних проваджень тягне за собою порушення строків досудового розслідування, визнання доказів недопустимими через отримання їх неналежним суб'єктом, а також інші негативні правові наслідки [17, с. 212].

О. Ю. Татаров зазначає, що у випадку зміни прокурором предметної підслідності та здійснення розслідування кримінального провадження органом, до компетенції якого це не відноситься, вважати, що досудове розслідування здійснено уповноваженою на те особою не приходиться,

що як наслідок, є підставою визнання доказів, недопустимими, а процесуальних рішень, прийнятих на їх основі, необґрунтованими та незаконними [18].

К. В. Шевцова зазначає, що досить важливим є правильне визначення місця проведення досудового розслідування, оскільки це безпосередньо впливає на процес збирання доказів, а саме дотримання такої їх властивості, як допустимість. Зокрема, в положенні ч. 1 ст. 86 КПК України чітко закріплено, що докази визначаються допустимими, якщо вони отримані в порядку, встановленому КПК України. Інакше, як визначено в ч. 2 ст. 86 КПК України, недопустимий доказ не може бути використаний під час прийняття процесуальних рішень [19, с. 236].

Правою є М. С. Городецька, яка зазначає, що у результаті визнання доказів недопустимими відповідальність несуть не лише органи, які ведуть кримінальний процес. Від цього страждають також інтереси учасників кримінального процесу, які відстоюють власний інтерес і які не повинні страждати через помилки державних органів. Зважаючи на те, що порушення підслідності є суттєвим порушенням установленого кримінальним процесуальним законодавством порядку, то отримані докази не можуть бути визнані допустимими. Втрата доказів є значним несприятливим наслідком для учасників кримінального провадження [20, с. 138].

О. Ю. Татаров вказує, що у випадку наявності обставин, що свідчать про те, що кримінальне провадження розслідується не уповноваженим органом на підставі помилково визначеної підслідності прокурором, реакція сторони захисту, потерпілого чи інших учасників повинна зводитись до оскарження постанови вищестоящому прокурору. Однак, як показує практика в переважній більшості випадків така практика результату не дає. Найбільш вдалим було б передбачення можливості оскарження постанови про визначення підслідності слідчому судді, що унеможливило б порушення правил підслідності, а у випадку скасування слідчим суддею постанови прокурора – докази, які отримані під час здійснення розслідування не уповноваженим органом мають визнаватись недопустимими [18].

У даному контексті М. С. Городецька відзначає, що сторона захисту може бути зацікавленою в отриманні на досудовому розслідуванні відомостей, які під час судового розгляду будуть визнані недопустимими. Для цього вона може умисно не заявляти про порушену підслідність на досудовому розслідуванні, намагаючись «приберегти» як аргумент факт цього порушення для судового розгляду, де, скориставшись ним, досягти визнання доказів недопустимими і в такий спосіб нівелювати обвинувальну діяльність [20, с. 139]. Подібну тезу висловлюють у своїй праці Н. А. Макаренко, І. О. Крицька [3, с. 139].

М. С. Городецька вважає, що необхідно внести до кримінального процесуального законодавства зміни щодо запровадження права учасників кримінального провадження на оскарження підслідності під час досудового розслідування. У разі, якщо учасники кримінального провадження таким правом не скористалися на досудовому розслідуванні, вони втрачають право оскаржувати підслідність під час судового розгляду [20, с. 141].

На наше переконання, визначення підслідності (з різних причин) всупереч вимогам кримінального процесуального закону не завжди свідчить про те, що усі отримані докази, здобуті у результаті розслідування слід вважати недопустимими. В кожному випадку необхідно

з'ясувати: яким чином здійснення досудового кримінального провадження органом, до компетенції якого це не відноситься вплинуло на допустимість отримання конкретного доказу. Рішення про визначення підслідності має супроводжуватись судовим контролем. Тобто учасники кримінального провадження повинні мати передбачену кримінальним процесуальним законом можливість оскаржити таке рішення до слідчого судді.

Висновки. Аналіз викладеного матеріалу дає нам можливість зробити наступні висновки. Підслідність у кримінальному провадженні слід вважати самостійним інститутом, який визначає ознаки кримінального провадження, на підставі яких здійснюється розподіл кримінальних проваджень відповідно до предмету відання органів досудового розслідування. Загальним завданням підслідності є забезпечення права особи на ефективне розслідування та, як наслідок, забезпечення права особи на справедливий суд. Мету інституту підслідності у кримінальному провадженні можна охарактеризувати як здійснення розподілу кримінальних справ за чітко визначеними критеріями; уникнення суперечок між органами слідства щодо розподілу кримінальних справ тощо.

Порушення правил підслідності прокурором, тобто визначення суб'єкта розслідування всупереч вимогам

закону, не завжди буде свідчити про неефективність розслідування. Допускаємо, що окремих випадках здійснення розслідування слідчим підрозділом за вказівкою прокурора (всупереч вимозі закону) може бути більш ефективним і оптимальним (тобто з найменшою затратною процесуальних ресурсів). Визначення підслідності (з різних причин) всупереч вимогам кримінального процесуального закону не завжди свідчить про те, що усі отримані докази, здобуті у результаті розслідування слід вважати недопустимими. В кожному випадку необхідно з'ясувати: яким чином здійснення досудового кримінального провадження органом, до компетенції якого це не відноситься вплинуло на допустимість отримання конкретного доказу. Рішення про визначення підслідності має супроводжуватись судовим контролем. Тобто учасники кримінального провадження повинні мати передбачену кримінальним процесуальним законом можливість оскаржити таке рішення до слідчого судді.

Перспективи подальших наукових досліджень у цій сфері доцільно пов'язувати з диференціацією підслідності залежно від окремих категорій кримінальних правопорушень задля підвищення якості та ефективності досудового кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. Кицан Ю. І. Підслідність кримінальних справ: перспективи вдосконалення нормативно-правового регулювання. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 88–93.
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Макаренко Н.А., Крицька І.О. Окремі питання визначення підслідності прокурором у кримінальному провадженні. *Juris Europensis Scientia*. 2020. Вип. 3. С. 135–139.
4. Погорецький М. А., Гринюк В.О. Визначення прокурором підслідності кримінального провадження. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 3. С. 60–68.
5. Григорчук М.В., Мулик К.Т. Проблеми визначення підслідності: теоретико-правовий аспект. *Legal Bulletin*. 2023. № 4 (10). С. 184–192. DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2023-10-184-192>
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. Т. 1. Харків : Право, 2013. 768 с.
7. Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. 15-те вид., доповн. і перероб. Київ : Правова Єдність, 2018. 854 с.
8. Кицан Ю. І. Підслідність кримінальних справ: теоретичні засади вдосконалення нормативно-правового регулювання. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2012. № 2 (6). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12kyinpr.pdf>
9. Січко С. О. Актуальні питання підслідності кримінальних проваджень. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 1. С. 32–35.
10. Омаров А. А. Інститут підслідності в кримінальному провадженні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2017. 22 с.
11. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 448 с.
12. Кримінальний процес України: досудове розслідування: навч. посіб. / О. О. Волобуєва, М. С. Городецька, Т. О. Лоскутов та ін. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2019. 122 с.
13. Патик А. А. Підслідність злочинів на досудовому розслідуванні за новим кримінальним процесуальним кодексом України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 155–164.
14. Грицьок І. В., Лаба О. С. Підслідність як інститут кримінального процесуального права. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. Вип. 3–4. С. 193–198.
15. Юрчишин В.М. Проблеми визначення підслідності на початковому етапі досудового розслідування. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. Вип. № 2. С. 179–187.
16. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
17. Омаров А. А. Поняття «підслідність» у кримінальному провадженні: проблема визначення. *Право і суспільство*. 2015. № 6–2. С. 211–214.
18. Татаров О. Ю. Ваші докази недопустимі або чому розслідування може стати незаконним. *Блоги LIGA.NET*. 16.11.2018. URL: <https://blog.liga.net/user/otatarov/article/31640>
19. Шевцова К. В. Повноваження прокурора щодо визначення підслідності та місця проведення досудового розслідування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 5, т. 2. С. 235–240. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.5-2.42>

20. Городецька М.С. Щодо розподілу підслідності на досудовому розслідуванні. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 2. С. 136–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-79-2-136-143>

References

1. Kytsan, Yu.I. (2012). Pidslidnist kryminalnykh sprav: perspektyvy vdoskonalennia normatyvno-pravovoho rehuliuвання [Criminal investigation: prospects for improving regulatory regulation]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, 1, 88–93 [in Ukrainian].
2. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
3. Makarenko, N. A., Krytska, I. O. (2020). Okremi pytannia vyznachennia pidslidnosti prokurorom u kryminalnomu provadzhenni [Certain issues of determining criminal investigation by the prosecutor in criminal proceedings]. *Juris Europensis Scientia*, 3, 135–139. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12kyinpr.pdf> [in Ukrainian].
4. Pohoretskyi, M. A., Hryniuk, V. O. (2016). Vyznachennia prokurorom pidslidnosti kryminalnoho provadzhennia [Determination by the prosecutor of the subjectivity of criminal proceedings]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva*, 3, 60–68 [in Ukrainian].
5. Hryhorchuk, M. V., Mulyk, K. T. (2023). Problemy vyznachennia pidslidnosti: teoretyko-pravovyi aspekt [Problems of determining subjectivity: theoretical and legal aspect]. *Legal Bulletin*, 4 (10), 184–192. DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2023-10-184-192> [in Ukrainian].
6. Kryminalnyi protsesualnyi kodeksu Ukrainy [Criminal procedure code of Ukraine]. (2013). Naukovo-praktychnyi komentar : u 2 t. / O. M. Bandurka, Ye. M. Blazhivskiy, Ye. P. Burdol ta in. T. 1. Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian].
7. Tertysnyk, V. M. (2018). Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy [Scientific and practical commentary to the Criminal procedure code of Ukraine]. Vyd. 15-te, dopovn. i pererob. Kyiv : Pravova Yednist [in Ukrainian].
8. Kytsan, Yu. I. (2012). Pidslidnist kryminalnykh sprav: teoretychni zasady vdoskonalennia normatyvno-pravovoho rehuliuвання [Criminal investigation: theoretical principles of improving regulatory regulation]. *Chasopys Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Serii "Pravo"*, 2 (6), 11. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12kyinpr.pdf> [in Ukrainian].
9. Sichko, S. O. (2019). Aktualni pytannia pidslidnosti kryminalnykh provadzen [Current issues of criminal investigation]. *Pivdenoukrajnskyi pravnychi chasopys*, 1, 32–35 [in Ukrainian].
10. Omarov, A. A. (2017). Instytut pidslidnosti v kryminalnomu provadzhenni [Institute of investigation in criminal proceedings]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kharkiv, 22 [in Ukrainian].
11. Drozd, V. H. (2018). Pravove rehuliuвання dosudovoho rozsliduvannia: problemy teorii ta praktyky [Legal regulation of pre-trial investigation: problems of theory and practice]: monohrafiia. Odesa : Vydavnychi dim "Helvetyka". [in Ukrainian].
12. Kryminalnyi protses Ukrainy: dosudove rozsliduvannia [Criminal process of Ukraine: pre-trial investigation]: navchalnyi posibnyk. (2019). / O. O. Volobueva, M. S. Horodetska, T. O. Loskutov ta in. Kryvyi Rih : Vyd. R. A. Kozlov. [in Ukrainian].
13. Patyk, A. A. (2014). Pidslidnist zlochyniv na dosudovomu rozsliduvanni za novym kryminalnym protsesualnym kodeksom Ukrainy [Indictability of crimes in pre-trial investigation under the new criminal procedural code of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*, 2, 155–164 [in Ukrainian].
14. Hrytsiuk, I. V., Laba, O. S. (2018). Pidslidnist yak instytut kryminalnoho protsesualnoho prava [Indictability as an institution of criminal procedural law]. *Mizhnarodnyi yurydychnyi visnyk: aktualni problemy suchasnosti (teoriia ta praktyka)*, 3–4, 193–198 [in Ukrainian].
15. Iurchyshyn, V. M. (2019). Problemy vyznachennia pidslidnosti na pochatkovomu etapi dosudovoho rozsliduvannia [Problems of determining indictability at the initial stage of pre-trial investigation]. *Visnyk Chernivetskoho fakultetu Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia"*, 2, 179–187 [in Ukrainian].
16. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal procedure code of Ukraine]: Zakon vid 13.04.2012. № 4651-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].
17. Omarov, A. A. (2015). Poniattia «pidslidnist» u kryminalnomu provadzhenni: problema vyznachennia [The concept of "investigation" in criminal proceedings: the problem of definition]. *Pravo i suspilstvo*, 6–2, 211–214 [in Ukrainian].
18. Tatarov, O. Iu. (2018). Vashi dokazy nedopustymi abo chomu rozsliduvannia mozhe staty nezakonnym [Your evidence is inadmissible or why the investigation may become illegal]. *Blohy LIGA.NET*. URL: <https://blog.liga.net/user/otatarov/article/31640> [in Ukrainian].
19. Shevtsova, K. V. (2019). Povnovazhennia prokurora shchodo vyznachennia pidslidnosti ta mistsia provedennia dosudovoho rozsliduvannia [The prosecutor's powers to determine the subject of investigation and the place of pre-trial investigation]. *Naukovyi visnyk publicznego ta pryvatnoho prava*, 5/2, 235–240. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.5-2.42> [in Ukrainian].
20. Horodetska, M. S. (2022). Shchodo rozpodilu pidslidnosti na dosudovomu rozsliduvanni [On the distribution of subject of investigation in pre-trial investigation]. *Pravovyi chasopys Donbasu*, 2, 136–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-79-2-136-143> [in Ukrainian].

Vitvitskyi Serhii,

Doctor of Law, Professor,
Honored Lawyer of Ukraine,
Rector

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4884-1883>

THE CONCEPT AND ESSENCE OF INVESTIGATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS

The scientific article is devoted to the study of the concept and essence of investigation in criminal proceedings. It is noted that the optimal distribution of the workload between the investigative units of the relevant bodies, the effectiveness of criminal proceedings, and the protection of the rights, freedoms, and legitimate interests of participants in criminal proceedings depend on the quality of the legal norms regulating the investigation in criminal proceedings. It is found that the general task of investigation is to ensure the right of a person to an effective investigation and, as a result, to ensure the right of a person to a fair trial. The purpose of the institution of investigation in criminal proceedings can be characterized as the distribution of criminal cases according to clearly defined criteria; avoiding disputes between investigative bodies regarding the distribution of criminal cases, etc. It is emphasized that a violation of the rules of investigation by a prosecutor, that is, the determination of the subject of investigation contrary to the requirements of the law, will not always indicate the ineffectiveness of the investigation. We admit that in some cases, conducting an investigation by an investigative unit at the direction of the prosecutor (contrary to the requirements of the law) may be more effective and optimal (i.e. with the least expenditure of procedural resources). Determining subjectivity (for various reasons) contrary to the requirements of the criminal procedural law does not always indicate that all evidence obtained as a result of the investigation should be considered inadmissible. In each case, it is necessary to find out: how the conduct of pre-trial criminal proceedings by an authority whose competence it does not apply to, affected the admissibility of obtaining specific evidence. The thesis is supported that the decision to determine subjectivity should be accompanied by judicial control. That is, the participants in criminal proceedings should have the opportunity provided for by the criminal procedural law to appeal such a decision to the investigating judge.

Key words: investigation, pre-trial investigation body, investigative unit, pre-trial investigation, prosecutor.

Дата першого надходження статті до видання: 17.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 12.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026